

הצהה לפתרון בחינות הבגרות בעברית א' חורף תשע"ג (2013)

מספר השאלה: 210,011107

מוגשת על ידי:

ישראלה דוד ורחל נעים

מורה לעברית בראשת בתיה הספר של

Յואל גבע

סוג הבדיקה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבדיקה: חורף תשע"ג, 2013
מספר השאלה: 210,011107

מדינת ישראל
משרד החינוך

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון א'

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבדיקה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ופתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

50 נקודות — פרק ראשון — הבנה והבעה

26 נקודות — פרק שני — אוצר המילים והמשמעות;
שם המספר

24 נקודות — פרק שלישי — תחביר
ומערכות הצורות
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) יש לענות על כל השאלות **בגוף השאלון**, לפי ההוראות.
- (2) לכתיבת טיוטה אפשר להשתמש בעמודים האחורונים (22-23) של השאלון.
- (3) הקפד על כתוב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

הנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות לנבחנים אחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

- 2 - המבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

קרא את מאמר א והקטעים הנלוים לו ואת מאמר ב, וענה על השאלות שאחריהם.

מאמר א

תעודה ומסר — מבט היסטורי

(מעובד על פי לוי אריה [תשנ"ח]. **יעיונים בחינוך:** כתב העת הישראלי למחקר בחינוך, כרך 3, חוברת 1, עמ' 71-82)

תעודות בית ספר שמשו מאות שנים למצאי לקיום דיאלוג בין מורים לתלמידיהם. כמו כן הן יצרו דיאלוג גם בין בית הספר לגורמים בקהילה שהיה להם עניין בבית הספר וכן בין בית הספר ובין אוכלוסיות הסביבה כולה.

כך למשל עם חידוש ההתיישבות היהודית בארץ-ישראל במהלך התקופה הוקמו 5 בישובים שונים בתים ספר עבריים. בתים ספר אלה הנפיקו לתלמידיהם תעודות אשר העידו על רמת הישגיהם בלימודים. לבארה נועדו התעודות ליצור דיאלוג עם התלמידים ועם הוריהם ולספק להם מידע אישי בנוגע לרמת ההישגים של התלמיד בלימודים, אך למעשה התעודות שהונפקו בעברית הביאו בשורה לציבור שהיא מעוניינת בקיומו של בית ספר עברי.

תעודה	קטע 1	תעודה העידה ששאיתפה זו	הת謩שה, ובבית הספר השפה העברית משמשת להוראת מקצועות לימוד כגון חשבון והנדסה, וגם דברי ימי ישראל, תנ"ך ומשנה (ראה קטע 1).
התלמיד שרה בת האדון שמעון [...] מהמושבה ראש פינה אשר בארץ-ישראל בקראה את בה"ס שבמושבה זו משנת תר"ס עד סוף שנת תרס"ה, ובמשך כל הזמן הצטיינה בהנהגתה הרצiosa ובהבתה לדורדים.		התעודה העידה ששאיתפה זו	הת謩שה, ובבית הספר השפה העברית משמשת להוראת מקצועות לימוד כגון חשבון והנדסה, וגם דברי ימי ישראל, תנ"ך ומשנה (ראה קטע 1).
מעב' ידיעותה בלמודים הוא: השבען – ארבע מלackytes החשבון במספרים שלמים, שברים ומספרים מעשר,שאלות בערך המישל'ש, בבייה.		התעודה בעברית نوعה לבשר בשורה ליישוב היהודי בארץ-ישראל, ולמעשה גם לאלו שישבו בארץות אחרות והתענינו במעשה הארץ	התעודה בעברית نوعה לבשר בשורה ליישוב היהודי בארץ-ישראל, ולמעשה גם לאלו שישבו בארץות אחרות והתענינו במעשה הארץ
כתיבת הארץ – כתיבת הארץ החשבונית וכן גם הטבעית בכל חלק התבל, כתיבת הארץ המדינית של ארופה, אסיה ואפריקה.		ישראל. התעודה העברית באלה לחזק את תודעת הזוחות של מי שהתענין במוסד החינוכי שהנפיק את התעודה, או של מי שהוא לו קשר כלשהו עם מוסד זה. בדייעבד נעשתה תעודה זו מסמך בעל חשיבות	ישראל. התעודה העברית באלה לחזק את תודעת הזוחות של מי שהתענין במוסד החינוכי שהנפיק את התעודה, או של מי שהוא לו קשר כלשהו עם מוסד זה. בדייעבד נעשתה תעודה זו מסמך בעל חשיבות
תולדות הטבע – משור מתרות החיים והצמחים. תנ"ך – נבאים ראשונים, פרקים אחדים בישעה וירמיה. משנה – מסכת פאה, בא מזעיא. דברי ימי ישראל – מבריאת העולם עד גלות היהודים מספראד. דברי ימי העמים – מצרים, אשור, בבל, צור, מקדִי, פרם ויוון. צופתית – מעט קריאה וכתיבה.		ם' 20 ם' 25	ם' 20 ם' 25
לראיה באתי על החתום פה, מושבה ראש פינה כ' אלול תרס"ה י' ענברי			

קטע 1: תעודה מראש פינה לתלמידה שלמדה בשנים 1905-1906

ההיסטוריה שמננו אנו למדים על הקמת בית ספר עברי בארץ-ישראל בסוף המאה התשע-עשרה, על המקצועות שנלמדו בו ועוד.

המבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

קטע 2: תעודת מבית הספר
שער הנגב

גם לאחר הקמת המדינה ולאחר שהוקמה בארץ מערכת חינוך מלכתחילה, המשיכו ועדין ממשיכות התעודות לשדר למיעין בהן מסר אישי, מסר תרבותתי-ערבי ומסר חינוכי. למשל יש תעודות של שעיריהן כתובים מסרים המציגים את ה"אני מאמין" של בית הספר, המבטאת את האופי הערבי והחינוך של המוסד. מסר מילולי זה בשער התעודה נועד לפתוח דיאלוג עם הקורא (ראה קטע 2).

30

יש תעודות שבהן פורט מידע על הישגיו של כל תלמיד בתחום מסוימת מקצוע מסוים, כמו בתעודה המוצגת בקטע 3. בתעודה זו הציוניים במקצוע "לשון עברית" מוחלקים לשולשה תחומיים: הבנת הנקרה, הבעה, דקדוק.

35

40

בכל אחד מן התחומיים יש תחומי משנה, המפרטם את מה שנלמד בתחום. לדוגמה, בהינתן הנקרה — אחד מתחומי הלשון העברית — מפורטים ההיגדים האלה: קריאה רהוטה ומוטעמת, פירושי מילים, איתור פרטיהם /עובדות וועוד.

45

נראה כי התעודות זימנו אפשרות להבליט את אופיו של בית הספר ואת הישגיו הייחודיים של הפרט.

מחצית ב'			מחצית א'			לשון עברית	קטע 3
היטב	בצורה מניחה את הדעת	מתקשה	היטב	בצורה מניחה את הדעת	מתקשה		
			X X X X X X X X			הבנת הנקרה: - קריאה רהוטה ומוטעמת - פירושי מילים - איתור פרטיהם/עובדות - הבנת הוראות כתובות - זיהוי רעיון מרכזי - הסקת מסקנות - ארגון קטע לפי רצף הגיוני - התיעשות אישית לכתוב (ביקורת והערכתה)	
			X X X X X			הבעה: - כתוב יד ברור וקריאה - כתוב ללא שגיאות כתיב - מתבטה באוצר מילים עשיר - מנתח בצורה ברורה וענינית - משתמש בסימני פיסוק	45
		X				דקדוק:	

קטע 3: מtower חוברת דפי הערכה, רשות החינוך המקומיית ראשון לציון

210 הבנה, הבהעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107

- 4 -

מאמר ב

תעודות בית הספר כיום

(מעובד על פי קסטן-שפירה שרון [11 בפברואר 2012]. Onlife אווזר מס' www.onlife.co.il.

חודש שבט הוא חדש מרגש במינוח: ט"ו בשבט מתקרב ונוכן יום המשפחה. אולם האמת היא שרוב הילדים זוכרים את התקופה הזאת לא בגל השתיל ששתלו עם המורה או הפנקס עם הלבבות לכבוד יום המשפחה. רוב הילדים מקבלים אז גיליון נייר לבן מודפס בדיו שחורה ועליו מותועדים הישגים בלימודים מאז תחילת שנת הלימודים – התעודה.

5 אין זה משנה בן כמה הילד – לתעודה מתייחסים ביראה רבה. יש תעודות שבנה הציוניים, המשקפים את הישגי התלמיד, מדורגים במספרים. מתן ציון במספרים מקל על המורים להעיר את רמת התלמיד, ומאפשר להם לבטא את הצלחותיו וכישלונותיו. יש תעודות שבנה הערכות נכתבות במיללים ומציגות את התלמיד על שלל תפקודיו: הלימודים, החברתיים והרגשיים. בתעודות כאלה לעיתים אף התלמיד שותף לכתיבת הערכות.

10 בשני סוגי התעודות – תעודה במספרים או תעודה במיללים – הצורה אינה חשובה. גם אין זה משנה אם התעודה מעולга או כזו שמיידה על קשיים ועל התמודדות. מה שחשוב הוא איך מגיבים בבית על התעודה שהילד קיבל. חשוב לנצל הזדמנויות זו לשוחח עם הילד ולשמעו ממנו על תחששותיו, כי בסופו של דבר הקשר בין ההורים לילדים חשוב מכפל.

- 5 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

פרק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 1-5.

1. על פי תחילת **מאמר א**, תעודות בית הספר בראשית ההתיישבות היהודית כוונו לא רק לתלמידים ולהוריהם, אלא גם לנמענים נוספים.
א. — **מי היו הנמענים הנוספים?** (4 נקודות)

הנמענים הנוספים: גורמים בקהילה בארץ ובגולה שהייתה להם עניין רב בבית הספר.

אוכלוסיות הסביבה כולה.

- מודיעו כוונו תעודות בית הספר אליהם? (4 נקודות)
תעודות בית הספר כוונו אליהם על מנת להעיד כי השאיפה של קיום בית ספר עברי הותמנסה ועל מנת לחזק את תודעתה זההות בקרב הציבור בארץ וborgola.

- ב. מה דעתך על הפניות התעודות בראשית ההתיישבות בארץ גם לנמענים נוספים פרט להורים ולתלמידים? בסיס את דבריך על **מאמר א**. (6 נקודות)
לדעתך, הפניות התעודות בראשית ההתיישבות בארץ לנמענים נוספים הייתה צעד חיובי ונכון. התעודה, מעבר לגילוון הערכה, שימשה גם להעברת מסר ולחיזוק תודעתה זההות בקרב הציבור בארץ ובגולה, שהיא מעוניין בקיומו של בית הספר העברי. בנוסף התעודה שימשה מסמך היסטורי בעל חשיבות, שכן ממנה למדו בדיעבד על הקמת בית ספר עברי בארץ ישראל בסוף המאה ה-19.

210 - 6 - הבנה, הבהה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107

- .2. א. בקטע 2 הנלווה למאמר א יש משפט במירכאות.
— אילו מילים במאמר א משפט זה מדגים? (2 נקודות) "אני מאמין" של בית הספר.

— מה אפשר ללמוד מן המשפט במירכאות בקטע 2 על התפיסה החינוכית של בית הספר?
(2 נקודות)

התפיסה החינוכית של בית הספר מבטאת גם מסר תרבותי- ערכי הדוגן בהקניית ערכים, כמו קבלת השונה (ולא רק התייחסות להישgni התלמיד).

- .ב. "יש תעוזות שבהן פורט מידע על הישגיו של כל תלמיד בתחום מסוים כמו בתעודה המוצגת בקטע 3". (מאמר א, שורות 38-40).
מה אפשר ללמוד מתעוזות מסווג זה על היחס למקצועות הלימוד? (2 נקודות)

היחס למקצועות הלימוד הוא רציני, יסודי ועמוק. ניתן לראות זאת מפирוט הנושא לתחומי המשנה (בניסון להקנות לתלמיד את מיומנויות הלמידה) ומהמקבב האישי הצמוד שניתן לתלמיד.

- .3. א. — במה דומה המידע בקטע 1 על המקצוע "חשבון" למידע בקטע 3 על המקצוע "לשון עברית"? (2 נקודות)

המידע דומה באופן הפירוט של נושאי הלימוד במקצוע.

— במה שונה המידע הנition בקטע 1 על "מצב ידיעותיה בלימודים" של התלמידה במקצוע "חשבון" מן המידע הנition בקטע 3 על מצב ידיעותיו של התלמיד במקצוע "לשון עברית"?
(2 נקודות)

המידע בקטע מס' 1 אינו משקף את הישגיה הלימודים של התלמיד,
אלא רק מפרט את נושאי הלימוד במקצועות השונים, ואילו בקטע מס' 3 ישנה הערכה הישגית של התלמידה- שליטה היטב.

210 הבנה, הבהה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107 - 7 -

ב. ציין שני פרטי מידע שהורי התלמיד יכולים ללמד על בתם, על פי הפתחים של התעודה בקטע 1. (2 נקודות)

(1) nocחות סדירה בבית הספר

(2) התלמיד אהבת ללמידה

(3) התנהגות רואה לשבח

(4) התלמיד למדה בבית הספר בין השנים תר"ס - תרס"ה

4. א. במאמר ב מוזכרות שתי שיטות הערכה שונות של הישגי התלמידים.

צין את שתי השיטות ואת המאפיינים של כל אחת מהן. (4 נקודות)

(1) שיטת המספרים- הציונים, המשקפים את הישגי התלמיד, מדורגים במספרים.

(2) שיטת הערכות מילוליות- ציוני התלמיד, תפוקדו החברתי והרגשי נכתבים במילים.

אילו היה לחבר במועצת התלמידים בבית הספר שלו, איזו שיטה הייתה ממליצה להנחלת בית

הספר לנוקוט כדי להעיר את הישגי התלמידים? נמק את תשובהך. (4 נקודות)

כל תשובה התקבל, בתנאי שתיה מאנומקת היבש.

שני המאמרים א ויב מוסרים מידע על סוגים שונים של תעודות.

במאמר ב יש לכותבת מטרה נוספת. מהי? (2 נקודות)

מטרת הכותבת לחזק את הקשר בין ההוריםילד. הכותבת מנסה לגייס את ההורים לחשוב על הילד ועל תחשויותו, לשוחח עימיו על הקשיים ולא על הציוניים

אם הוא טוב או רע.

210 הינה, הבהה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, - 8 -

5. **מטלת סיכום** (14 נקודות)

כתב סיכום (בاهיקך של כ-12 שורות) על שני המאמרים (בלי הקטעים הנלוויים 1-3) על המטרות של תעודות בית הספר.
(תוכל להשתמש בעמוד 9 כתיווטה לסייע לך).

/המשך בעמוד 9/

- 9 - הבנה, הבהה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 0111107, 210

טיווטה

210,011107 - 10 - הבנה, הבהה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 7

פרק שני – אוצר המילים והמשמעות; שם המספר

(26 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 6-10.

אוצר המילים והמשמעות (21 נקודות)

6. לפניך הערך **תעודה** ממילון רב-מילילים, המילון שלם לעברית החדשה, יעקב שוויקה, תשנ"ז.
מארך זה הושמטה ההגדרה הראשונה.

תעודה תעודה שם נ
1. **גילון נייר לבן** מודפס בדיו שחורה

ועליו מותועדים הישגים לימודים

מאז תחילת שנת הלימודים

---

2. אישור רשמי המעיד על השתתפות במשהו, על הצלחה במשהו, על סיום קורס או חוג וכד', אישור רשמי המעיד על חכירה מקצועית בתחום מסוים. המשתתפים בצדיה יקבלו תעודה ומדליה. • מסמכי הקומות להנחלת השבונות יכולו תעודה מקצועית של מנהלי חברות.
3. מסמך, דבר כתוב המספק הוכחה או מידע או משמש לתיעוד; אישור רשמי המשמש אסמכתא למשהו. במחקרים נוצרו היסטוריון בתחום השמות בארכיון בית הספרים הלאומי.
• השוטר בקש מן הנציג להציג בפניו תעודה.

[**תעודה; עוז. (ת.ע.ד.)**]

- א. כתוב בשורות הריקות ליד הספרה 1 בערך "תעודה" את ההגדירה החסורה, על פי

מאמר ב שקראת. (2 נקודות)

- ב. ציין איזה סוג של הגדרה כתבת. נמק את קביעתך. (2 נקודות)
הגדרה קלאסית: **גילון נייר לבן** מודפס בדיו שחורה - הכללה
ועליו מותועדים הישגים לימודים מאז תחילת שנת הלימודים - הבחנה

- ג. לפניך צירופים וביהם המילה "תעודה".

תעודת לידה תעודה בוגרות תעודה זהות תעודה אחריות

הकף את הצורך שבו משמעות המילה "תעודה" דומה למשמעות המילה "תעודה"

במאמר שקראת. (נקודה אחת)

- 11 - הבנה, הבעה ולשון א', חונך תשע"ג, מס' 011107, 210

7. במאמר א מוזכרת המילה "הישג": "בתיה ספר אלה הנפיקו לתלמידיהם תעודות אשר העידו על רמת **הישגיהם** בלימודים". (שורות 5-6)

לפניך הערך **הישג** במילון **אכני-ישושן**, 2003. עיין בו, וענה על הסעיפים שאחריו.

הישג, **הישג** ד [מן נשות, **הישג**] [בתלמוד רק בביטויו "הישג יד", רואו להלן] דבר שהישג, דבר שזכה בו אדם לאחר מאבק: "אף מספְרנו... מתוך שהעלה... את **הישג** של עצמו" (סדן, הקדמה לסיפוריו שנאר כה). **הישגיהם** של תלמידים בלמידה היה טובים. **בית החקרות הגיע להישגים יפים**. אכן, זה **הישג רב!**
- [**הישג**, **הישגים**, **הישגית**]

א. מן הערך **הישג** במילון אפשר להפיק מידע דקדוקי על מילה זו. ציין **שלושה** פרטיים דקדוקיים שאפשר למודן מן הערך. (3 נקודות)

(1) **מין-זכר**

(2) **נטיה** – השג-, השנים, השגין (נסמרק יחיד, רבים, נסמרק רבים)

(3) **שורש** – נ. ש. ג

חלק דברו – שם (מצוין המין (ז) למדים שלפנינו שם)

— לאיזה רובד לשון שייכת המילה **הישג?** תלמוד

— איזה מידע במילון סייע לך לקבוע זאת? **האות ת'** משםאל **לערק**

(4 נקודות)

בראש הערך מוצגת המילה **הישג** בשתי צורות כתיב.

מדוע לדעתך חשוב לחתם מידע זה לקורא? (2 נקודות)

שתי הצורות משקפות: כתיב חסר – כשהמילה מנוקדת; וכתיב מלא – כשהמילה אינה מנוקדת.

כלומר כאשר נדרשים לכתוב ללא ניקוד ידועים כיצד ה^ויגש.

210, מס' 011107 - 12 - הבנה, הbhעה ולשון A', חורף תשע"ג,

8. א. "לראיה באתי על החתום פה". (קטע 1 הנלווה למאמר A)

הביטוי לראייה מאפיין מסמכים משפטיים.

מהי משמעות הביטוי?

הקף את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

(1) לזכרו

(2) להוכחה

(3) למעשה

(4) לסייעם

ב. "קריאה רהוטה ומוטעתה". (קטע 3 הנלווה למאמר A)

למה הכוונה בהיגד זה?

הקף את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

(1)

התלמיד קורא באופן שוטף ובנגינה הנכונה.

(2)

התלמיד מתאים בכל עת את קריאתו לניסיבות.

(3)

התלמיד קורא הרבה ושפטו עשרה ומגוננת.

(4)

התלמיד קורא לאט ומפריד כל הברה.

9. לפניך ציטוט ממאמר A:

"לכארהנו נועדו התעודות ליצור דיאלוג עם התלמידים... אך למעשה התעודות... הביאו

בשורה לציבור...". (שורות 6-8)

הקף את המשפט המבטא את הרעיון שבцитוט זה. (3 נקודות)

(1) אלמלא נועדו התעודות ליצור דיאלוג עם התלמידים, הן היו מביאות בשורה לציבור.

(2) מטרת התעודות הייתה ליצור דיאלוג עם התלמידים, لكن הן הביאו בשורה לציבור.

(3) מכיוון שהතעודות נועדו ליצור דיאלוג עם התלמידים הן הביאו בשורה לציבור.

(4) למראית עין נועדו התעודות ליצור דיאלוג עם התלמידים, אולם בפועל הן הביאו בשורה לציבור.

שם המספר (5 נקודות)

10. א. לפניו שלושה משפטים, ובכל אחד מהם יש מספר מודגם.
 בכל משפט כתוב במקום הריק את המספר במיללים. אין צורך לנקד. (3 נקודות)
- בתעודה מראש פינה מפורטים **תשעה** מקצועות לימוד.
  - בקטע מספר **שתים** מוצג עמוד השער של תעודה מבית הספר "שער הנגב".
  - אפשר ללמוד רבות מ-**שלושה** הקטעים הנלוויים למאמר א.
- ב. בכל אחד מן המשפטים שלפניו הקף את הצורה הנכונה של שם המספר. (2 נקודות)
- בשנת אלף שמנה מאות תשעים ותשעה, אלף שמנה מאות תשעים ותשעה הושלמה בנייתה של בית הספר בראש פינה.
  - הסעיף **השלוש-עשרה** / **השלשה-עשרה** בתחום המשנה של לימודי עברית הוא פיסוק.

210, מס' 011107, חורף תשע"ג, הינה, הבהה ולשון א'

- 14 -

פרק שלישי – תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

בפרק זה שמונה שאלות: ארבע מתחום התחביר (11-14) וארבע מתחום מערכת הצורות (15-18). ענה על ארבע שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן מתחום התחביר או מתחום מערכת הצורות או משני התחומים, כרצונך (לכל שאלה – 6 נקודות).

תחביר

11. לפני ארבעה משפטים.

I. עם חידוש ההתיישבות בארץ-ישראל הוקמו ביישובים שונים בתי ספר עבריים.

II. בית ספר "חביב" בראשון לציון נוסד בשנת תרמ"ז, וכל מקצועות הלימוד נלמדו בו בעברית.

III. התעודות שהונפקו בעברית הביאו בשורה לציבור.

IV. מהתועדה אנו למדים על הקמתו של בית ספר עברי בארץ-ישראל.

A. צין את הסוג התחבירי של כל אחד מן המשפטים: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

משפט I פשוט

משפט II אייחוי

משפט III מורכב

משפט IV פשוט

B. הצירוף "בית ספר / בתי ספר" חוזר שלוש פעמים במשפטים שבראש השאלה.

צין את מספר המשפט שבו הцירוף יצא דופן מבחינת תפקido התחבירי, וכותב את

תפקידו התחבירי של הцירוף במשפט זה.

משפט V – לאי

C. הцירוף "ארץ-ישראל" חוזר פעמיים במשפטים שבראש השאלה.

האם התפקיד התחבירי של הцירוף זה זהה בשני המשפטים? כן

נמק את תשובה במונחים תחביריים.

בשני המשפטים – התפקיד התחבירי של הцירוף "ארץ ישראל" הוא לאי, מכיוון שהוא משלים

את שמות העצם: התישבות ובית ספר עברי.

210,011107 - 15 - הינה, הבהה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107

.12. א. לפניך משפט.

גם לאחר הקמת המדינה שידרו התעודות מסר תרבותי.

(1) ציין את הנושא ואת הנושא במשפט.

הנושא: התעודות

הנושא: שידרו

(2) את המשפט הנתון אפשר לנתח גם בדרך זו:

גם לאחר שהוקמה המדינה שידרו התעודות מסר תרבותי.

צין הבדל תחבירי בין הניסוח הראשון לניסוח השני של המשפט.

משפט (1) - משפט פשוט - "לאחר הקמת המדינה" - משלים פועל.

משפט (2) - משפט מורכב - "לאחר שהוקמה המדינה" - פסוקית משלימה פועל.

.ב. לפניך קטע שבו המילה **תעודות** מודגשת ארבע פעמים. ליד כל מילה מודגשת כתוב מספר.

צין את התפקיד והתחבירי של המילה **תעודות** בכלל אחת מן הפעמים.

בתיק ספר בארץ מעניקים לתלמידיהם **תעודות**⁽¹⁾ מסוימים. **התעודות**⁽²⁾ משקפות את

הישגי התלמיד בתקופת זמן מסוימת. ילדים רבים מתיחסים **لتעודות**⁽³⁾ ביראה רבה, שכן

יום חלוקת **התעודות**⁽⁴⁾ גורם להם התרגשות.

תעודות (1): משלים פועל

תעודות (2): נושא

תעודות (3): משלים פועל

תעודות (4): משלים שם (לואי)

210_011107 - 16 - הינה, הבהה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107

13. א. (1) לפניך משפט.

רוב הילדים זוכרים את תקופת ט"ו בשבט בשל קבלת התעודה.

סמן ✓ ליד המשפטים המבטאים אותו יחס לוגי כמו במשפט הנתון.

מאתר שהילדים מקבלים תעודה בט"ו בשבט, הם זוכרים תקופה זו.

אם מקבלים תעודה בט"ו בשבט, זוכרים תקופה זו.

לאחר קבלת התעודה רוב הילדים זוכרים את תקופת ט"ו בשבט.

הילדים מקבלים תעודה בט"ו בשבט, לכן הם זוכרים תקופה זו.

הילדים מקבלים תעודה בט"ו בשבט כדי לזכור תקופה זו.

(2) ציין את הקשר הלוגי המשותף למשפטים שסימנת ולמשפט הנתון. סיבת ותוצאה

ב. לפניך משפט המבוסס על מאמר א.

אם מקצועות הלימוד יילמדו בעברית, תגבר שליטותם של התלמידים בשפה זו.

ציין את הסוג התחבירי של המשפט: מרכיב

ציין את הקשר הלוגי במשפט זה: תנאי

- 17 - הבנה, הבהה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

.14. א. לפניך קטע.

אתמול דפדף באלבומים ינסים של הורי. באחד האלבומים מצאתי תעודה שבא שלי החביא בתוך מעטפה. גיליתי על אבא דברים חדשים.

(1) העתק כל משפט בשורה נפרדת, וציין את סוג התחבירי: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

1) אתמול דפדף באלבומים ינסים של הורי - משפט פשוט

2) באחד האלבומים מצאתי תעודה שבא שלי החביא בתוך מעטפה - משפט מורכב

3) גיליתי על אבא דברים חדשים - משפט פשוט

(2) העתק מן הקטע דוגמה לצירוף של

שם עצם + שם תואר אלבומים ינסים, דברים חדשים

שם עצם + כינוי קניין (כינוי שייכות) הורי, אבא שלי

ב. לפניך שישה צירופים שמנויים.

הבנייה הוראות, היישוב היהודי, תחומי משנה, רמת הישגים, כתב יד,

חשיבות ההיסטורית

מיין את הצירופים בטבלה שלפניך.

צירוף שם עצם + שם תואר	צירוף סמיכות
היישוב היהודי	הבנייה הוראות
תחומי משנה	רמת הישגים
	כתב יד
	חשיבות ההיסטורית

210. הינה, הבהה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107.

מערכת הצורות

15. א. בטור הימני בטבלה שלפניך כתובים משפטיים, ובכל משפט יש פועל מודגם. השלם את הטבלה רק במקומות הריקים.

שם פעולה באותו בניין	הגוף (לפי ההקשר המשפטי)	הבניין	הפועל
		פעיל	המספרים בתיעודות משקפים את הישגי התלמיד.
	נסתרים	נפעל	הציונים נתנים לתלמיד مبטאים את הישגי בלימודים.
	נסתרות	הופעל	התיעודות הנפקה בעברית הביאו בשורה לציבור.
ביטול	נסתרת	פעיל	הערכתה מילולית לעתים مبטלת את הצורך בהערכתה באמצעות מספרים.

- ב. ציין את משמעות הבניין של כל אחד מון הפעלים **נתנים**, **מבטלת**.

נתנים סביר

מבטלת פעיל

- ג. לפניך שלושה פעילים.

למדים, **נלמדו**, **למדו**

- (1) ציין את הפעול היוצא דופן מבחןת הבניין, וכותב מהו הבניין שלו.

הפעול היוצא דופן: נלמדו

הבניין שלו: נפעל

- (2) ציין את הבניין של שני הפעלים האחרים.

(3) מהי צורת העתיד של הפעול **למדים**?

הקר את התשובה הנכונה.

ילמדים, **ילמדו**, **יתלמודו**, **ילמדו**

210,011107, מס' תשע"ג, חורף 19 - הבנה, הbhעה ולשון א'

16. א. לפניך קטע ובו עוצות להורים כיצד להתנהג עם ילדיהם ביום קבלת התעודה מבית הספר.

כאשר **תקבלו** את התעודה של ילדכם **הtmpקדו** תחילת בדברים הטובים. על הדברים הטובים פחות **דברו** אותו יום או יומיים לאחר קבלת התעודה. אם ילדכם קיבל ציון נמוך במקצוע מסוים ואתם רוצים לגרום לו לשפר את ציונו, **הציבו** לו מטרה שהוא יוכל לעמוד בה. **השתדלו** להקשיב לילדכם ולבזרר כיצד אפשר לעזור לו. אם תנагגו בדרך זו, תוכלו לזכות לשיתוף פעולה רב יותר עם ילדכם.

לפניך טבלה ובנה הפעלים המודגשים בקטע. השלם את הטבלה במקומות הריקים **על פי ההקשר** של הפעלים בקטע.

הזמן/הדרך	הגוף	הבנייה	השורש	הפועל על פי הקשו בקטע
עתיד	nocchim	piyal		תקבלו
ציוני	nocchim			tmpkdo
ציוני	nocchim	piyal		דברו
ציוני	nocchim	הפעיל	יכ.ב	הציבו
ציוני	nocchim	הת فعل	ש.ד.ל	השתדלו

ב. על פי הטבלה שמילאת, מה משותף לכל הפעלים? **כולם בגוף nocchim.**

כתוב משפט שבו הפועל **הtmpkdo** יהיה זהה בגוף ובזמן לפועל **השתדלו** שבקטע.

אם תפרוץ שריפה, התקשו למכבוי האש!

עיין בקטע שבמסגרת, והעתק ממנהו **שני שמות פעולה** במבנה פועל.

קבלת, שיתוף, ציון

210,011107 - 20 - הבנה, הbhva ולבון א', חורף תשע"ג, מס' 011107

17. א. לפניך חמישה שמות מן המאמרים שקראות.

זהות, הצלחה, מסמך, שאיפה, מסר אישי

(1) מיין את השמות לשתי קבוצות לפי דרך התצורה, וציין את דרך התצורה של כל קבוצה.

שורש ומשקל	בסיס + צורן סופי
הצלחה	זהות
מסמך	אישי
שאיפה	

(2) בחר בשם אחד מכל קבוצה, ונתח בפירות את דרך התצורה שלו.

הצלחה- שורש צ.ל.ח- משקל הקטלה; אישי- בסיס- איש+צורן גזירה סופי אי;

מסמך- שורש ס.מ.כ- משקל מקטל; שאיפה- שורש ש.א.פ- משקל קטילה;

זהות- בסיס- זה+צורן גזירה סופי אותן

ב. פקח את המשפט שהנאמר בו נכון.

I. המילים הbhva, כתיבה, השגה הן שמות פעולה.

II. המילים הbhva, כתיבה, השגה הן באותו משקל.

III. המילים הbhva, כתיבה, השגה הן מאותה גזרה.

IV. המילים הbhva והשגה שוונות זו מזו בגזרה ובמשקל.

210. הבנה, הbhה ולשון A', חורף תשע"ג, מס' 70110, 21 -

.18. לפניך שלושה צירופים, ובכל צירוף מילה מודגשת.

מנהל דגול תעוזות שנתיות דעיון מרכזיזי

A. מה משותף למיללים המודגשתות מבחןת המשמעות?

שמות תואר

B. ציין את דרך התכוורת של המיללים:

דגול שורש ומשקל

מרכזי בסיס + צורן סופי

ג. העתק מבין שלוש המיללים המודגשתות מילה אתחת שיש בה גם צורן גזירה וגם צורן נטיה,

והסביר את תשובתך.

שנתיות:

שנה+ אי (צורן גזירה) = שנתי + אות (צורן נטיה לציון רבות) = שנתיות

D. בכל אחד מן המשפטים שלפניך, הקף את הצורה הנכונה של הפועל.

— גם לאחר שהוקמה מערכת חינוך ממלכתית במדינה המשיכו / המשיכו התעוזות לשדר מסר אישי ומסר תרבותי-ערבי.

— המדריכה קראה לחניכים: "אנחנו רוצים להתחילה בתדריך לקרהת הטויל,

הכנסו / כנסו לאולם!"

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך